

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto skupaj naprej . . . K 36—
pol leta 18—
četrt leta 9—
na mesec 3—

za Nemčijo:

celo leto naprej K 40—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto naprej K 48—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakma.
Upravišče (spodaj, dvorišče levo). Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 83.

Izbava vsak dan zvečer izročeni dostojno in praznično.

Inserati se računajo po porabljenem prostoru in sloer: 1 mm visok, ter 54 mm širok prostor: enkrat po 12 vin., dvakrat po 11 vin., trikrat po 10 v. Poslano (enak prostor) 33 vin., parte in zahvale (enak prostor) 20 vin. Pri večjih inseratih po dogovoru.

Novi naročniki naj pošljejo naročnino vedno **po nakazilu**.
Na samo pisane naročbe brez poslatve denarja se ne moremo nikakor ozirati.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 83.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

dostavljen na dom ali če se hodi ponj:

celo leto naprej K 32— | četrt leta 8—
pol leta 16— | na mesec 2-70

Posamezna številka velja 14 vinarjev

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v l. nadst. levo), telefon št. 84

Vlada v stiski.

Dunaj, 6. februarja.

Včerajšnje glasovanje o ukrajinski interpellaciji, kjer se je zbralo 91 opozicijskih glasov proti 90 vladnim pristajalcem, je zadnji mene tekel vitez Seidlerju pred prvo veliko odločilno bitko v parlamentu, ki naj pokaže, ali je sedanji načelnik vlade še mogoče ali ne. V četrtek ali najkasneje v petek se vrši glasovanje o prehodu v specialno proračunsko debato. Vlada še nima zagotovljene večine. Nemci so ji sicer zvesti, toda drugi steber, na katerega se je naslanjala, Poljaki, se punitajo. Včeraj so kompaktno glasovali za nujnost ukrajinske interpellacije, akoravno je vlada po svojih mešetarjih razglasila, da smatra tako glasovanje za nepotrebno. Glede glasovanja o proračunu so Poljaki deljeni. Tudi Ukrajinci, na katere računa vitez Seidler kot na zadnjo svojo rezervno, še niso pridobljeni. 24 ur pred odločilnim glasovanjem je torej položaj gospodina Seidlerja naravnost obupen in razumljivo je, da ministrski predsednik napenja v zadnjem trenutku vse sile, da bi se izognil porazu, ki bi ga na mah strmoglavil s »prestola«. Neumljivo pa je, da vitez Seidler še vedno upa na podporo Jugoslovanskega kluba. Mrzlično išče zadnje dni stikov z Jugoslovani in pozval je zastopnike kluba za danes zopet na razgovor o politični situaciji. V zvezi s temi napori načelnika vlade vzbujajo v parlamentarnih krogih veliko pozornost avdiencia ministra Zolgerja, ki je bil danes pozvan k cesarju. O pomenu te posebne avdiience se mnogo ugiba, dosedaj pa ni znano še nič avtentičnega. Jugoslovanski klub je imel dopoldne plenarno sejo, katere rezultat se da označiti kratko z dvema besedama: Stališče neizpremenjeno. Isto velja seveda tudi za Čeha. Vsak dan v ostalem znova kaže, da med našo narodno politiko in sedanjim režimom ni mogoče noben kompromis. Kdor čita interpellacije, ki jih skoro v vsaki seji vlaga Jugoslovanski klub sedaj na tega, sedaj na onega ministra, sedaj na celokupno vladno, izprevidi, da med nemško birokracijo, nositeljico celega sistema, in med našim narodom vlada smrtno sovraštvo.

Čehi in Jugoslovani delujejo neprestano roko v roki in zveza med obema kluboma je tako intimna, da se sme danes govoriti o enotni češko-jugoslovanski politiki. Iskreno je pozdravljati, da postajajo tudi osebni odnosi med našimi in češkimi poslanci vedno pristranejši, kar tako lepo odgovarja čustvom, ki jih gojita češki in jugoslovanski narod drug za drugega. Danes zvečer se vrši v hotelu »Continental« priateljski sestanek čeških in naših poslancev, ki bo gotovo prav lepo uspel.

Kdaj se bo nadaljevalo zasedanje delegacij, je danes še povsem negotovo. Predsednik Hauser je na zahtevo Jugoslovanskega kluba in Češkega Svaza, da naj se delegacije takoj sklicajo, odgovoril, da bo sklical plenarno sejo čim bodo proračunska dela poslanske zbornice opravljena in čim bo mogel grof Czernin prisotnostovati sejam. Odvisno je torej od volje gosp. zunanega ministra, kdaj bodo zopet smele delegacije razpravljati o življenjskih vprašanjih monarhije. Do takrat pa ima vso našo usodo v rokah en sam gospod grof s svojimi manj ali več grofovskimi sodniki.

Dunaj, 6. februarja.

Zbornica je nadaljevala generalno debato o državnem proračunu. Kot prvi je govoril poslanec Reger (poljski soc. dem.). Naglasil je, da hočejo živeti poljski kmetje in delavci v Sleziji v miru z nemškimi delavci in kmetji. Zahtevajo pa, da se ti deli Slezije pridružio Poljski. — Poslanec Hartl (nem. nac.) je v daljših izjavah zahteval samostojno nemško češko provinco. — Posl. Zahradnik (češki agrar.) se pritožuje zaradi krivice, ki se gode češkemu narodu. Naglašal, koliko so storičili Čehi v tej vojni za Avstrijo ter polemizira proti izjavi, da prelata Helmerica v gosposki zbornici. Tožil je, da češki narod nima nobene svoje škole, dasiravno je 96% češkega naroda katoliško.

Nemški nac. poslanec dr. Erler je zahteval ustanovitev nemške češke provincije, obenem pa se je izrazil proti delitvi Tirolske. Posebno na potu so mu jugoslovanske zahteve ter kliče vse Nemce in vlado na pomoč proti jugoslovanskim aspiracijam in na pomoč ogroženim bratom na Štajerskem, Korškem in Kranjskem.

Podpredsednik Jukel je naknadno izrekel poslanca Regerju grajo zaradi nekaterih žaljivih izrazov proti nekemu članu cesarske hiše.

Poslanec Vukotić (Jugosl. klub) je govoril najprej srbsko. Zavzel se je za mir na podlagi svobode in samoodločbe narodov ter se je izrekel proti miru, ki bi za vedno vtrdil gospodstvo Nemcev in Madžarov. Govornik se je

bavil na to s preganjanjem Jugoslovancov. Samo neodvisna država more dati Jugoslovancem jamstvo, da se taka nasilja proti njih eksistenci v bodoče ne bodo več dogajala. Jugoslovani bodo glasovali proti proračunu. — Govorili so na to še poslanci Luksch, Tesel in Schlegel. — Za češki katoliški narodni klub je govoril poslanec Kadlčak. Klub stoji na stališču deklaracije čeških poslancev z dne 30. maja 1917. Z naglasom je poudarjal govornik, da se vsi njegovi strankarski tovariši z vso verno zastavljajo za deklaracijo čeških poslancev v državnem in deželnem zboru kraljevine Češke, odkar je prišlo do takozvane ustavne afeze v Avstriji. Vlada je storila Cehom s svojim stališčem, katero je zavzela dne 6. januarja t. l. proti češki deklaraciji veliko krivico in interpretacijo vlade je bila zlobna in neresnična. Treba je konstatirati, da donavska monarhija ni nemška država in da vladni sistem, ki podpira edino le Nemce nasproti večini ostalih državljanov, ne more dovesti do notranjega mira.

Ko je bilo nekaj predlog odkazanih odsekem je bila seja zaključena. Prihodnja seja jutri.

Program o obravnavanju državnega proračuna.

Dunaj, 6. februarja. Pred plenarno sejo se je vršila konferenca načelnikov strank z ministrskim predsednikom Seidlerjem glede programa za obravnavanje državnega proračuna. Sklenjeno je bilo, da se 7. t. m. zaključijo gene, ralna debata in da se vrši potem ob 6. zvečer glasovanje o prehodu v specialno debato. Specialna debata se bo izvršila v 8 skupinah in sicer v 72 urah. Na ta način mislijo končati drugo branje proračuna dne 22. t. m. Do tedaj se bo vršilo 10 plenarnih sej. Pri skupini 2 (skupne zadeve in domobranksko ministrstvo) bodo jugoslovanski poslanci zahtevali od min. predsednika pojasnil glede armadnega vprašanja. Šef kabineta bo na to interpellacijo tudi takoj odgovoril, na kar se bo o zadevi razpravljalo pri zgoraj omenjeni skupini. Glede zakona o električnih napravah sta poslanka Stanek in Tusar ugovarjala odkazanju predloge odseku brez prvega branja. Predlagala bosta, da naj se vrši prvo branje v zbornici. Dne 7. bo min. predsednik Seidler v generalni debati še enkrat govoril o državnem proračunu.

Iz poljskega kluba.

Dunaj, 6. februarja. Poljski klub se je sestel ob 4. popoldne k seji, na kateri se je posvetoval o stališču kluba na pram vladi. Debata je bila zelo živahna. V klubu prevladuje z ozirom na dogodke v Lvovu protivladno razpoloženje.

Kako se pri nas rekvirira.

Dunaj, 5. februarja. V današnji seji poslanske zbornice je govoril tudi posl. Roškar, ki je izjavil (slovensko): Kdo bi bil pričakoval pred 5—6 leti, da doživimo razmere, v kakršnih živimo danes. Prekratek je čas, da bi mogli le na kratko obdelati vzroke, ki so do-

vedli do tega. Konstatiram le: Če ne bo kmalu konca vojne, pa bo konec nas! Mera živila se krči od dne do dne ne le v mestih in trgih, ampak tudi na deželi. Rekvirira se daleč čez mero, upošteva se pre malo potrebe ljudstva samega. Ljudstvo si samo ne more pomagati: obrača se na nas za pomoč. Sredstvo, ki bi edino moglo od pomoči, žalibog ni v naših rokah: sklep miru. Pač pa hočemo zastaviti vse sile, da zahtevamo to od merodajnih faktorjev. Zahtevamo konec vojne!

Nadaljuje nemško ter se pritožuje nad čezmernost rekvizicij. Izvršujejo se tudi neenakomerno. Posamezniki so tu in tam tako prizadeti, da jim je življenje popolnoma onemogočeno. Rekvirira se navadno s pomočjo vojaštva. Vojaški, ki pridejo rekvirirati, spravijo posebno uboge žene, ki so same doma (njih možje služijo pri vojakih), v velik strah. Ali je potrebno, strašiti ljudstvo z vojaškimi patruljami? Saj se nikdar ni ustavljalo oddati, kar mora po pravični odmeri. Tako daleč bi seveda rekvizicije ne smele iti, da vzemo tudi seme, kakor se to sedaj dogaja.

Pri razdelitvi živil pridejo v poštev najprej velika mesta (navaja Gradec), nato trgi in industrijski kraji, tako da za ljudstvo po deželi navadno ne ostane ničesar. Posledice, ki morajo iz tega vzrasti, so nedogledne. Ljudstvo je zbegano, ker ne ve nikdar, kolikokrat se bo rekvizicija ponavljala in do katere mere se bodo živila sploh pobirala. Če pa ljudje oddajo to, kar bi rabili sami, potem pa vidijo, da se živila kvari po skladiščih in da zmrzuje krompir po postajah, jim to nič ne vzbuja zaupanja do naše države.

Pri rekviziciji senna ni vprašal nihče kmetia: Koliko rabiš zase? Najmanj eno petino kreme je bilo treba oddati. Če ne more preživeti živine, naj jo proda!

Ne prikrivajmo si, da poginemo vsi, če ne bomo gledali na to, da si ohranimo trden in zadovoljen kmetijski stan. (Živahno odobravanje.)

Mirovna pogajanja v Brestu Litovskem.

PRETRGANJE POGAJANJ?

Berolin, 5. februarja. O berlinskih konferencah piše »Berliner Tageblatt«: Na pristojnem mestu izjavljajo, da ne gre za rešitev posebnega vprašanja, marveč za nadaljevanje posvetovalnj o vsem skupnem interesnem območju. Tudi oni, ki rade volje verjame takim izjavam, bo v tem slučaju dvomil. Ni namreč misliti, da sta Kühlmann in Czernin prekinila pogajanja v Brestu Litovskem, da se razgovorita v Berlinu o problemih, ki ne bi imeli ravno v sedanjem trenutku posebne važnosti. Dasiravno je mogoče, da se pogaja-

nja v Brestu Litovskem prej ali slej pretrgajo, se vendar zdi, kakor da tvorijo ta vprašanja glavni tema berlinskih razgovorov. Možno je, da se poleg razgovorov o obmejitvi Ukrajine vrše še razgovori, ki se tičejo vojnih ciljev drugim državam nasproti in mogoče je, da je želeli vsled tega ureditev popolnoma določenih političnih in gospodarskih vprašanj med Nemčijo in Avstro-Ogrsko.

Zeneva, 6. februarja. Ukrajinska Rada je izdala manifest, v katerem pravi iznova, da je glavna točka njenega programa čim prej skleniti s centralnimi državami mir.

Lvov, 6. februarja. Kakor poročajo tukašnjim poljskim listom iz Varšave, je poljska vlada sporočila centralnim državam, da bo poslala v Brest Litovsk svoje zastopnike k mirovnim pogajanjem.

Poljaki zahtevajo združitev z Litovsko.

Grof Czernin in njegovi spremljevalci so odpotovali v torek zvečer iz Berolina, kjer so imeli z merodajnimi nemškimi politiki važna posvetovalja, tičeča se gotovo odločilnih vprašanj glede bodoče orientacije centralnih držav na vzhodu. Brest - Litovsk pride zopet do svojega pomena, ako se po izločitvi boljševikov posreči skleniti mir z Ukrajinci. Poročila iz Kijeva potrjujejo, da so boljševiki svojo igro v Ukrajini že izgubili. Pa tudi notranji dogodki v Rusiji ne dajejo upanja za kak mirovni sklep z Rusijo. Poljska vlada zahteva vzpostavitev nekdanje poljsko-litavske unije, kakor je obstajala pod Jageloni, od Poznanjskega do Mohileva in Danskega do Krimsa. Izraža tudi upanje, da bo prihodnja Poljska v prijaznih odnosih z Rusijo in Ukrajino, o centralnih državah pa ni govora. Zato hoče danes danes v nemška vlada začeti nov kurz napram omenjenim dogdom.

Premirje s Romunijo.

Berolin, 6. februarja. Z romunsko vlado je bilo premirje dogovorjeno 13. decembra in sedaj poteka. Da ne začne zopet vojno stanje, treba premirje obnoviti. Pogajanja se bodo vršila najbrže zopet v Focsani. Gre pa le za obnovitev dosedanjega dogovora.

Pred koncem boljševske vlade.

Sofija, 5. februarja. (Kor. urad.) Boljševiki izgubljajo med moskovskim delavstvom svoj vpliv. Enako tudi v Minsku, Tuli in drugih mestih. 8000 delavcev obuhovskih tovarnen je sprejelo resolucijo proti Rdeči gardi in za ustavodajni zbor.

Petrograd, 5. februarja. Vrhovni poveljnik petrogradskega okraja je odredil, da se ustanovi prvi zbor Rdeče garde delavcev in kmetov. Organizacija ima v rokah polkovni poveljnik Potokov. Petrograd je dobil nekaj živil, ki pa ne zadostujejo za preskrbo prebivalstva, vsled česar je še vedno na dnevnem redu, da tolpe plenijo po hišah in trgovinah. Tudi se vrše dan na dan in noč za nočjo silno ljuti po-

LISTEK.

Jubilej slovenske žene.

Dr. Josip Vošnjak je leta 1903. zadnjič obiskal Ljubljano ter objavil svoje vtiske v »Slovanu« (II. letnik). Ondi čitamo:

»Bilo bi pač odveč, govoriti o važnosti ženske omike, saj nas je najbolje zaviralo in nas še zavira dejstvo, da slovensko ženstvo ni izobrazeno v narodnem duhu in da govori vsled tega rajši v tujem, kakor v našem jeziku. Posledica tega domačega nemškutarjenja je večkrat tudi nemškutarski zarod. Napredovali smo tudi na to stran. Kolikor sem prišel zdaj v dotiko z gospodini in gospicami, mi je v moje veliko zadovoljstvo donela povsod na uho čista slovenska izreka.«

In dalje piše:

»Gospa Marija Murnikova ima največjo zaslug, da se je tudi v ljubljanskem ženstvu vzbudila in utrčila narodna zavest. Ona je začela zbirati gospodične okoli sebe in jim je dajala dvojno nalogo: pri narodnih slavnostih in sprejemih gostov, Čehov, Hrvatov itd. so morale nastopati v enakih nošah, da so pozdravljale doleže goste in jim delile šopke — gospa Murnikova pa je svojo četo gospic porabljala tudi za dobrodelne prireditve.«

Tak je bil torej začetek narodne vzgoje ljubljanskega ženstva in prvi njegov delokrog: goste pozdravljati, šopke deliti, za božičnico zbirati darove ter ubožnim otrokom obleke in perilo šivati. Nepozabne so zaslugе blagopokojne gospe Murnikove. In naša dolžnost je, da se je spominjamo s hvaležnostjo prav danes, ko obhajamo jubilej njene najvrednejše učenke in naslednice, gospe Franje Tavčarjeve.

Ne bomo ji peli slavospevov — prerresni so časi, odrasli smo tej idilski šegi, in jubilarica sama bi nas krenila po prstih, češ: »Ne bodite neokusni!« Zato se držimo dr. Vošnjakove resnosti in njegove pripravnosti.

Ko se je razmahnilo naše narodno življenje, je bila gospa Tavčarjeva prva naša žena, ki se je lotila organizacije vsega ljubljanskega ženstva. Nič več ji ni zadoščal omejeni ženski delokrog iz dobe raje Murnikove; ljubezno namihlali se, šopke razdeljevali, rodoljubno plesati, v dobrodelne svrhe šivati, ni bilo dovolj njeni volji in sili. Umevala je, da je poklicana žena v narodnem življenju k večjim in resnejšim nalogam. Njena iskrena demokratična natura pa je istočasno se zavedala, da pri delu za narodno kulturo ni mesta za »dame« in »gospe«, temveč le za narodno ženo, odlično in priprosto. Tako je pričela Franja dr. Tavčarjeva kot prva s smotreno in demokratično organizacijo slovenskega ženstva. Zbrala je okrog sebe žene in dekleta iz vseh naših slojev. Ustanovila je

»Splošno slovensko žensko društvo«, »Žensko telovadno društvo« ter celo vrsto ženskih podružnic sv. Cirila in Metoda. Z izrednim organizatorskim instinktom si je znala vselej poiskati marljivih sodelavk, ki so pod njenim vodstvom vršile redno in točno naloge, ki jih je določala sama. Nešteto je sej, katerim je predsedovala, a njena železna volja je dosežala, da so se sejni sklepi tudi izvrševali in uresničili. Učila je slovensko ženstvo resno in vztrajno delati. Ni je bilo večje narodne slavnosti kulturnega, obrambnega, dobrodelnega ali politično reprezentativnega pomena, da bi ne bila gospa Franja nastopila s celo vojsko svojih navdušenih in neumornih sodelavk. S svojim ljubeznim nasmehom in šaljivo prijaznostjo je obvladovala vedno vse težkoče, izravnavala vse difference. Njeno ime na čelu pripravljalnega odbora je bilo in je jamstvo sigurnega uspeha. Sijajne veselice za družbo sv. Cirila in Metoda, razkošno krasne maskerade našega Sokola, velikanske slavnosti na korist Prešernovemu spomeniku, velika loterijska akcija za slovensko vpodabljačo umetnost, vseslovensko zbiranje darov za balkanski Rdeči križ, premnogi cvetlični dnevi za dijaško kuhinjo »Domovine« — kdo bi sešel vse dobrodelne prireditve! — so imele v gospe Franji vselej genijalno aranzirko in glavno režiserko. Kako dobrotna žena je bila dijaštvo, vé povedati marsikdo, ki deluje danes že na uglednem mestu. Koliko dijakov

je našlo hrane in podpore v njeni hiši ali za njen denar v ljudski kuhinji, ostane njena tajnost. Kakor njena prednica Murnikova, je tudi ona zbirala darove za božičnice, razpošiljala je za otroške obleke razrezano blago svojim sodelavkam na dom, imela je sama doma o vsakem Božiču cel šivilski atelje ter je potem razdeljevala po solah izgotovljene obleke in perilo med našo najbednejšo mladino. Dejanske ljubezni do domovine, realnega, pozitivnega navdušenja za narod je učila gospa Franja s svojim vzgledom ne le naše ženstvo, nego tudi ljubljansko moštvo.

Dejansko ljubezen usmiljenega srca je posvedočila gospa dr. Tavčarjeva posebno tudi v vojnem času. Navzlic vsem zaprekam je izvršila na tihem in neopažena velika dela človečanstva za one, ki so trpeli v vojni. Tu pa tam je prišla v javnost kakšna zahvala naših fantov — gospa županja jim je poslala harmoniko, pisala jim materinsko — ljubezno pismo, založila jih z eno ali drugo drobničarjo, iz najmanjšega njenega daru pa je žarela toplota skrbnega slovenskega materinskega srca.

Idealna mati in soproga. Tako se je bo spominjala tudi slovenska literarna zgodovina, nje Egerije svojega soproga umetnika Emila Leona. Brez nje, njene vzpodbude, pomirjujoče, nad vse skrbne ljubeznivosti bi ne stal med nami ta hrast košat, še vedno ves zelen in plodovit.

Vzor slovenske žene: Vsikdar značajna, neomajna napredna in svobodnomyiselna, demokratična, do vsakogar enako prijazna, ne poznajoča nikoli in nikjer nikake domišljivosti, vedno odprtih rok in odprtega srca — to je gospa Franja.

Baš k svoji petdesetletnici se je zapisala z zlato črko v zgodovino naše jugoslovanske renesanse. Veliko gibanje slovenskega ženstva za naše narodno ujedinenje, za našo nacionalno osvoboditev se je pričelo na srečno iniciativno gospe Tavčarjeve, ki je z naravnost državniško velikopoteznostjo spoznala, da je tu historičen trenutek, ki kliče slovensko ženo na najekspozitivnejši branik jugoslovanske domovine. Tako ji bo zgodovina priznala častni naslov prve slovenske žene v velikem času.

Prisrčne in hvaležne čestitke bo sprejela gospa Franja Tavčarjeva k svoji petdesetletnici. Lep bo ta trenutek, ki ji bo pokazal, koliko ljubezni, priznanja in hvaležnosti uživa med narodom. Toda najlepši, najponosnejši in najdragocenejši dan njenega jubileja bo oni, ko bo v vsej svoji skromnosti na čelu zvestih sotrudnic izročila predstaviteljem Jugoslovanskega kluba one desetisoče imen slovenskih žen in deklet, ki so zapisane pod majniško deklaracijo.

Naj ji bo sojeno, da dočaka srečnih dni svobodne ujedinenje Jugoslavije.

ulični boji, v katere posegajo tudi oklepni avtomobili.

Boljševska vlada med tem nadaljuje svoje započeto delo, kakor da še ni spoznala, da se bliža konec njeni vladni. S 1. marcem namerava boljševska vlada ustaviti plače duhovnikom in prispevke za cerkve in kapele. Izdali so tudi odredbo o ločitvi cerkve od države, o enakovrednosti vseh veroizpovedanj in o odpravi prisega. Matrice o ženitvah in porokih bodo vodile civilne oblasti. Šola se popolnoma loči od cerkve, odpravi se verski poduk. Premoženje klerikov se zapleni, poslopja, ki služijo bogoslužju, se dade v uporabo verskim družbam.

Petrograd, 6. februarja. V sklad odredbe ljudskih komisarijev, da se zaplenijo samostanska poslopja, so začeli menihi z veliko agitacijo med verniki ter jih skušajo fanatizirati. Po cerkvah se vrše shodi, na katerih se pritožujejo duhovniki in menihi nad zasledovanjem pravoslavne cerkve. Moskovski metropolit in duhovništvo je preklelo boljševike. Prišlo je že do pobojev in do krvavih pretepov.

Nasilje boljševikov proti Finski.

Stockholm, 5. februarja. (Kor. ur.) Finska revolucionarna vlada je sporočila švedski vladi brzojavno, da je prevzela vlado ter ji izrekla upanje, da bodo ostali stiki med obema državama dobri.

Stockholm, 5. februarja. Boljševska vlada je poslala v soboto revolucionarnim na pomoč 7000 vojakov in 7000 pomorščakov. Južni del Finske je bil v rokah delavcev, v Helsinkih pa se je ustanovil komite za vodstvo občinskih poslov. Soc. demokrat. centralni komite pozivlja proletarijat vsega sveta na socialistično revolucijo.

Rusija in Romunija.

Milan, 6. februarja. »Corriere« poroča iz Jasija, da se je romunska vlada pričela pogajati z Ljeningovo vlado zaradi miru.

Kitajske čete za Harbin.

Petrograd, 5. februarja. (Kor. ur.) Kitajsko poslanstvo v Petrogradu objavlja to-le noto: Kitajska vlada je smatrala za potrebno, da konča vznemirjenje med domačim prebivalstvom in kolonijalno vojsko poslani v Harbin čete z ednim ciljem, da vzdrži red in jamčijo za varnost tujcev in Kitajcev. Kitajska vlada naglašja, da ta korak ni nobeni zvezi z notranjimi dogodki v Rusiji. — K temu izve petrogradska agencija iz zanesljivega vira, da so vesti v meščanskih krogih o konfliktu s Kitajsko izmišljene. V resnici se vrše med komisarjatom za zunanje zadeve in kitajskim poslanstvom neprestano razgovori glede ureditve uprave vzhodno kitajske železnice in glede izvoza živil iz Mandžurije v Rusijo.

Dogodki na bojiščih.

NAŠE URADNO POROČILO.

Dunaj, 6. februarja. (Koresp. urad.) Nobenih posebnih dogodkov. — Šef generalnega štaba.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 6. februarja. (Koresp. ur.) Zapadno bojišče. Skupina gfm. Rupprehta. V posameznih odsekih flandrske fronte v okolici Armentieres in ob kanalu La Bassée je bilo artiljerijsko delovanje popoldne stopenjavno. Pri Lensu živahen minski ogenj. Ob Scarpu in zapadno od Cambraja je artiljerijski ogenj proti večeru na več točkah narasel. — Skupina nemškega prestolonaslednika. Zavrnil smo sovražne izvide sunka v Argonih in vzhodno od Avocourta. Včeraj smo zbili 7 sovražnih letal in 1 privezni balon. Poročnik Bongartz je dosegel svojo 28 zmago v zraku.

Z ostalih bojišč ničesar novega. — von Ludendorff.

Uničevalna vojna proti našemu narodu.

(Dalje.)

Nadaljna sredstva za izvedbo grozovlade so bila podvržena civilnega prebivalstva vojaškemu sodstvu ter zloraba poljskega postopanja in prekega sode.

Gospod vojni minister in sicer gospodje, ki so v prijetnem ali ne prijetnem položaju, da govore o posameznih prestopkih ali opustitvah naj bi vendar malo premislili kako more taka družba, ki je napravila iz vojaške poveljniške oblasti orodje, da konstruira zločin javnega nasilstva uporabiti najprej preki sod in potem poljsko sodstvo v zvezi z vojaškim sodstvom nad civilnimi osebami. Jasno je čim manjše so garancije, ki iz vsega početka nudi kako postopanje, tem večje zahteve se morajo postaviti na pravico nepristranosti, vestnost in neodvisnost onih, ki morajo tako postopanje izvršiti. Če pa stoji ti organi pod poveljstvom, ki je orodje zločinske teroristične družbe, kaj moremo potem od njih pričakovati celo v slučaju, da so sami zelo pravni ljudje. Kaj morejo storiti, če pa stoji pod direktnim ali indirektnim pritiskom zločinskih organizacij. In kaj naj rečemo šele o onih ljudeh, ki dobivajo kot člani zločinske lige ali njih zaupniki oziroma kot zanesljivi organi strašno orožje tega terorja v roke. Tega vendar ne bo nobeden oprekal, če se je tej ligi posrečilo napraviti vojni ministerstvo in poveljstvo za svoje orožje pri teh zločinih, ali deloma za orožje in deloma za brezskopnega gledalca, da je tudi zadostno poskrbelo za to, da so tudi eksekucijski organi za ta strahoviti program zanesljivi ljudje, oziroma, da se primerno izvežbajo. Te logike pač nobeden ne bo zanikal, sploh pa to dokazujejo strahovita dejstva. Tako zani prestopki in opustitve niso oamisljene, marveč neštet. Redno pravilo so torej izvršajo od zanesljivih eksekutivnih organov in dokazujejo, kako strahovito dobro je bila organizirana tudi izvedba terorističnega programa. Glede grozovitosti terorja se ni moč izgovarjati na prestopke in opustitve malih in

najmanjših. Za to so odgovorni oni, ki so strahovladno organizirali. O malih in najmanjših je moč govoriti samo toliko, da se večji in številnejši zločini na žalost komore bili preprečeni. Kaj bi se reklo, če bi kdo hotel trditi, da comite de salut public ni kriv Carrierovih zločinov ali grozovitosti Josipa Lebn.

In kaj pravi »zgodovina o Josipu Lebnu?« Mladi Lebn, precej mirnega značaja, je bil naravno mil tudi pri svoji misli. Toda dobil je navodila od komiteja in je bil poslan v Arras z ukazom, da se tam izkaže nekoliko bolj revolucionarnega. Da ne zaostaja za politiko komiteja, je začel eksperimentirati kolikor je mogel. Poleg njega je stala vedno gilotina, ki jo je nazival sveto in družico sodišča, ki ga je otvoril iz pajdave svojega omizja.

Enako, kakor je postal iz mladega Lebn ostuden človek samo vesled poziva, da naj bo bolj revolucionaren, se vzgajajo tu doli pri nas organi strahovlade. Večinoma pa se je izvršila ta vzgoja že pred vojno. In v tem je ta grozovlada še ostudnejša kakor njen vzor iz revolucije. Tudi njej so vislice edina svetinja ter vidimo to pri parlamentarnih somišljenikih te grozovlade. Pa tudi še v drugem oziru je grozovlada pri nas še ostudnejša. Komite se ni opravičeval s preveliko vestnostjo svojih eksekutivnih organov. Ko so namreč nekemu članu komiteja očitali grozote, je član komiteja Billand Varrenne odkrito priznal: Ako bi bile krivde, ki nam jih očitajo, dokazane, potem ni med nami nikogar, čigar glava ne bi morala pasti.

V komiteju pa, ki ima svoj sedež v vojnem ministerstvu in v armadnem vrhovnem poveljstvu vsaj do nedavno, ne najdemo prav nobenega, ki bi imel toliko časti, kakor s krvjo obliči Billous Varrena. Vprašamo, s katerim namenom se je moglo zahtevati, da se postavi civilno prebivalstvo pod vojaško sodstvo, če ne v ta namen, v kateri so se organizirali oni zločini v masah in ono javno nasilje. Poleg glavnih ciljev so hoteli s tem doseči še, da bo grozovlada še strahnejša in uspešnejša in da se ustvari izgovor s tem, da se skrilejo za sodstvo. Tretjič so hoteli izrabiti te obsodbe ter z njimi kriti druga grozodejstva, obenem pa pokazati, da je sistematično organiziranje zločinov javne nasilnosti sodno izkazana potreba zasilnega prava. Opozorjamo na obsodbe objavljene v »Arbeiter Zeitung«. Tu si še le moremo predstaviti kaj so vse uganjali tu spodaj. Če se ne oziramo na ustavolomstvo, katero se je konstatiralo v poslanski zbornici in ki je bilo izvršeno s tem, da je bilo civilno prebivalstvo postavljeno pod vojaško sodstvo moramo polagati večjo važnost na stvarne razloge.

Nikdo ne bo mogel tajiti, da je to podrejanje civilnega prebivalstva pod vojaško sodstvo strašna peza ne le za sodišča kot taka, marveč tudi za armado in zlasti za poveljnike. Če imamo pred očmi pravo nalogo armade, bi morali misliti, da bi se moral nje voditelj truditi, da odstopi del pravega vojaškega sodstva pravilnim sodiščem. Namesto tega pa so ustvarili celo armado častnikov, juristov, podčastnikov in vojakov v svrhu sodstva nad številnimi osebami v svrhu njih zasledovanja, zoper takozvani politični sumljivih in nezanesljivih oseb ter za tozadevno evidenco in vsega aparata za osumljenice. Pravzaprav bi bilo nepomislno kako da niso vsi pristojni poveljniki zaradi tega sodstva znoreli. Če le približno pogledamo velikanske mase teh kazenskih zadrž in drugih aktov, ki so v zvezi s tem sodstvom in osumljenici, se moramo čuditi kako, da so mogli poveljniki sploh še misliti na vojaške naloge. Vse to je bilo jasno, in vendar so armado s tem obremenili ter pridržali velikansko množino ljudi v sodiščih, da niso mogli vršiti svojih vojaških nalog ali pa da niso mogli uspešno delovati doma. S tem pa so tudi zmanjšali delazmožnost poveljstev. Tretje, da je marsikateri vojaški neuspeh posledica organizacije zasledovanja gotovo ni presmel. Tudi je kazensko - pravni red še le par dni pred izbruhom vojne stopil v veljavo in ni bilo nobene izvežbanosti niti za normalno kompetenco. Če so torej vse te pomisleke vrzli v nemar si moremo to razlagati samo z velikimi nujnimi razlogi, ali pa z nedopustnimi nameni.

Organizacija proti nezanesljivim že sama bi zadostovala, da to alternativno pravilno rešimo. Sploh pa kje so nujni razlogi? Niti muha bi se ne bila ganila in zlasti kar se tiče Bosne ni bilo nobenega protidokaza. Po sarajevski katastrofi so se vršili pogromi s pomočjo družali. Aranzirani so bili podrejeni organi komiteja. Zato smo podali svoj čas dokaz. Pogromi so dali prizadetim pravico do silobrana in vendar je znano dejstvo, da so se žrtve obvladale in da so mirno trpele uničenje svojih hiš in trgovin in so se rajši umaknile družali. In kaj se je zgodilo v Dalmaciji, da se je moglo vojaško sodstvo sploh izkazati za potrebno? Pa tudi v slučaju, da so se bali nevarnosti, če tudi brez vzroka se je vendar kmalu izkazala resnica. Vendar pa so vzdržali režim celo ko sta bili Srbija oziroma Crno gora zasedeni. Sploh zakaj niso vsaj poskusili z rednimi sodišči. Zakaj se je poljsko postopanje uporabljalo proti civilnemu prebivalstvu. Poljsko sodstvo je izjemno sodstvo in slučaj v katerih se mora to sodstvo uporabiti so takšni, ki niso našli. Zakaj se je n. pr. v Dalmaciji uporabljalo poljsko sodstvo proti civilnemu prebivalstvu. Kaj je imela Dalmacija izjemni najbolj južne pokrajine kaj vaa Bosna in Hercegovina opraviti s razmerami na bojiščih vsaj od početka 1916? Toda poljsko sodstvo je moralo zmanjšati obremenitev in na drugi strani odvzeti pravno pot otežkočiti branitev in je bilo zlasti ugodno, da se je javnost izključila. Po določbah poljskega sodstva se n. pr. v Sinju to sodstvo ni moglo uporabiti za one čete, ki so stale v Sinju ali kakem kraju v severni Dalmaciji, ki ni bil utrjen kraj. Vendar pa se je poljsko sodstvo uporabljalo za vse civilno prebivalstvo v Dalmaciji. Isto velja tudi za druge pokrajine.

(Dalje prihodnje.)

Politične vesti.

— Interpelacija. Poslanci Jugoslovanskega kluba so vložili včeraj po svojem načelniku dr. Korošcu interpelacije na celokupno ministrstvo glede zasledovanja bivšega državnega poslanca in ljubljanskega župana Ivana Hribarja, glede neupravičenega zasledovanja ljubljanskega trgovca Josipa Petelinca, glede nepostavnega postopanja nekoga nemško - nacionalnega vojnega stotnika in štacijskega poveljnika v Novem mestu, ki je enakega mišljenja kakor oni stotnik ter zaradi čbsođ gimnazij, dijakov s strani domobranskega divizijskega sodišča v Ljubljani. Nadalje so vložili poslanci še interpelacije zaradi zasledovanja gorških Slovencev, zlasti sodnika dr. Alojzija Gradnika, odvetnika dr. Puca in tovarišev s strani vojaških in civilnih oblasti.

— Pripravljalno delo za ustanovitev Jugoslovanske demokratske stranke. Najbolj važno za to je snovanje krajevnih organizacij. Te se lahko osnujejo za vsak kraj, najboljše pa po političnih občinah. V ta namen naj skliče, kdor ima za delo in nove ideje največ zmisla, eno prihodnjih nedelj sestanek naprednih pripadnikov jugoslovanske misli. Na sestanku se razgovorite o ustanovitvi nove organizacije, o njenem namenu in pomenu za sedanji čas (prim. resolucije shoda zaupnikov 2. februarja in drugi članek v 1. številki »Domovine«). Izvolite iz svoje srede krajevni zaupniški odbor, obstoječi iz vsaj treh zaupnikov (predsednik, tajnik, blagajnik). Ustanovitev je takoj sporočiti »Pripravljalnemu odboru jugoslovanske demokratske stranke«, Sodna ulica 6 v Ljubljani, in sicer številno priglasecenc ter imena in popolne naslove posameznih članov zaupniškega odbora. Prvo delo zaupniškega odbora je: sestava imenika pripadnikov, pridobivanje novih članov (članic), začasna določitev prispevkov, širjenje našega časopisa vobče, osobito pa krajevnim organizacijam namenjeno »Domovino«, posvetovanje o krajevnih gospodarskih vprašanjih in občinski politiki, krajevna poročila za »Domovino« in želje, o čem in kako naj list piše, da usreže sedanjim potrebam po deželi. — Naprednjaki, zberimo tudi mi svoje sile, ne morda za medsebojen boj, marveč za skupno jugoslovansko stvar, da se tako pripravimo za vse bodoče slučaje!

— Glasilo Jugoslovanskega kluba v nemškem jeziku. V zadnjem času se je po listih raznesla vest, da namerava Jugoslovanski klub na Dunaju izdajati v nemškem jeziku pisani dnevnik, oziroma tednik, ki naj Nemce učil spoznavati važnost jugoslovanskega vprašanja. V tej zadevi smo prejeli potem tudi ml nekaj dopisov, ki deloma jako odobravajo tako misel, deloma pa zavzemajo skeptično stališče. Na vse te dopise in vesti odgovarjamo, da poročilo o nameravani ustanovitvi jugoslovanskega, v nemškem jeziku izhajajočega dnevnika, ni točno. Po naših informacijah je načrt iz materialnih in tudi drugih ozirov neizpeljiv ter se Jugoslovanski klub z njim sploh ni nikdar resno bavil. Pač pa bo moro prišlo do ustanovitve posebne korespondence, ki bo služila našemu klubu kot oficijalno glasilo. Ustanovitev take korespondence se tudi nam zdi nujno potrebna.

— Dr. Sustersičevi prijatelji na delu. Nabiralka podpisov za izjavo slovenskih žen in deklet nam piše z dežele: Nabrala bi bila še mnogo več podpisov, da ne bi bil tujakšnji župnik kot goreč pristaš dr. Sustersiča odločen nasprotnik majniške deklaracije. Zgodilo se je, da je gospod župnik s prijateljice svaril vernike, naj ne podpisujejo izjave, ki nam prinese upor (!), kakor se je že začel v Ljubljani! Varujte se zapeljivcev! Je klicali prijatelji dr. Sustersiča ljudstvu in pri velikonočnem izpraševanju je posebno rotli članice Marijine družbe, naj se ne podpisujejo, ker da bodo sicer iz seznama društvenic kot nevrudne Marijine hčerke izbrisane. Značilno je tudi, da gosp. župnik, odkar je tednik S. L. S. »Domoljub« krenil na pota deklaracije, tega lista ne deli več med naročnike, temveč ga kratkoma pridržal! Posrečilo se mu je, nekatere neuke ljudi tako nahajskati, da je bila nabirateljica podpisov celo dejansko napadena. Zdravi razum ljudstva pa le zmaga in Judeži ne morejo preprečiti, da bi volja naroda ne prišla do pravega izraza. Navzlic vsem hujskarjam je v dotični občini več sto vrlih kmečkih žen in mladenk podpisalo majniško deklaracijo.

— Adrijanski odbor pri cesarju. Včeraj je bil pri cesarju v posebni avdienci »Adrijanski odbor« pod vodstvom svojega predsednika princa Thurn - Taxisa, lastnika devinskega gradu. Kakor znano, zasleduje ta odbor nemške cilje ob Adelfi.

— Pred preobratom v politiki srbsko - hrvatske koalicije? O razpravah v osrednjem odboru Hrvatske ujednjene samostalne stranke (hrvatskega dela koalicije), o katerih smo že poročali, objavlja »H. R.« z dne 6. t. m. sledeči komuniké: Jučer, dne 5. o. m., zav-

šena su vijećanja Središnjega Odbora Hrvatske Ujedinjene Samostalne Stranke, koja su započela 4. o. m. Jučerašnja je jednica S. O. trajala od 5 sati popodne do 10 sati u večer. U rasprava-ma o stranačkim, političkim i gospodarskim pitanjima sudjelovali su gotovo svi prisutni članovi Središnjega odbora iz Zagreba i pokrajine. U svim se je govorima vidjela zauzetost za narodnu stvar, koja je dolazila do izražaja i u različitim predlozima. Rasprava je bila srdačna, živahna i zanimljiva, s tim više što su sa pojednih strana inteligentno osvijetljeni zahtjevi današnje naše politike i mogućnosti narodnoga rada. Medjusobni kontakt zastupnika i predstavnika našega seljaštva i građanstva kada je unišiti življu notu u naš narodni i politički život. Mjerenje nazora o nazor, izmjenjivanje ideja i pogleda na stvari može samo korisno djelovati u svakom pravcu i u svako vrijeme, a naročito danas. Stoga ni posljednje konferencije Središnjega odbora naše stranke ne će ostati bez rezultata, s tim manje, što je središnji odbor H. U. S. stvorio i pozitivne zaključke, koji odgovaraju narodnim potrebama, današnjem političkom stanju i razviku događaja, kao i temelnim načelima hrvatsko - srpske koalicije kao iskonske nosilice ideje narodnoga jedinstva. — Glas S. H. S. poroča: Sjednici je prisustvovalo 46 članova, među njima 15 zastupnika. Veliki je dio prisutnih prigovarao, što se središnji odbor nikada ne sastaje i naglašivao, da ovakovo stanje ne može i ne smije da i nadalje potraje. Nakon tih prigovora prešlo se na raspravu o današnjoj političkoj situaciji i kod većine prevladalo je mnijenje, da bi koalicija trebala napustiti svoje pasivno držanje u pogledu narodne politike i poradići svim silama, da dođe do koncentracije narodnih snaga na podlozi narodnog ujedinjenja i samoodređenja.

— Državna policija na Reki in jugoslovanska deklaracija. Z Reke poročajo, da so te dni organi reške državne policije hodili po hišah in uradih polze-dovat, kdo je podpisal in kdo je pri-nesel v podpis izjavo, poslano Jugoslovanskemu klubu na Dunaju. Velik strah imajo Mađžari pred jugoslovansko dekl-aracijom!

— Vest o odstopu hrvatskega bana Mihalovića, kakor poročajo iz budim-pešte, ne odgovarja resnici.

— »Die Dra« glasilo nemških mađžaronov v Slavoniji (Ostijek) sta kupila s tiskarno vred gg. Stevo Kovanić in urednik Josip Lakatoš za 600.000 kron. S tem je prešla zadnja publicistična trdnjava tujcev na Hrvat-skem v domače roke.

— Demonstracije v Lovu. No-tranji minister grof Toggengburg je pi-smeno odgovoril na interpelacijo poljsko in interpelacijo glede demonstracij v Llovu dne 2. februarja. Minister iz-važa: Narodno demokratska mladina je priredila v protest proti konferenci na novo ustanovljene stranke narodnih delavcev poulične demonstracije. Ljud-je so metali kamenje na stražo, ki je de-monstrante hotela razgnati. Naenkrat sta padla dva revolverska strela. Are-tiranih je bilo na to sedem oseb, na kar je zavladal zopet mir. Med demonstra-cijami sta bila ranjena neki gimnazijski učenec in neki visokošolec, ki je umrl. Kdo je streljal na dijake, se dosedaj ni moglo dognati. V Llovu kroži vest, da je bilo oddanih iz poslopja, kjer je na-stanjena cesarska nemška vojna pošta v Batorjevi ulici več strelav na mno-žice. K temu pripominja minister, da je tam nastanjena cesarska nemška četa v pismu llovskemu mestnemu poveljniku izrečno izjavila, da nemški vojakl niso streljali. To potrjuje baje tudi dejstvo, da so bile umrlega visokošolca in ran-jenega gimnazijca, kakor poročajo strokovnjaki, prizadefane od 7 mm kroglice, dočim ima nemški armadni re-volver kaliber 9 mm. Krogelj ni bilo močeno najti. Tudi vest, da so nemški vojakl streljali iz drugega nadstropje postnega poslopja, je izpodbita, ker pravi protokol o obdukciji, da je prišel strel vodoravno. Preiskave se vrše z vsvo vestnostjo in ministru upa, da bo mogel celo zadevo popolnoma zadovo-ljivo razjasniti.

— Mirovni predlog v Italijanskem parlamentu. Socialistični poslanci predložijo parlamentu, kakor hitro se snide, mirovni predlog. Policija socia-listične voditelje povsodi zasleduje.

— »Berliner Tageblatt« ustavljen. Na odredbo vrhovnega poveljnika v Markah je bil »Berliner Tageblatt« za tri dni ustavljen.

— Oberdanov spomenik v Rimu. V kratkem odkrijejo na Pinziju v Rimu na slovesen način spomenik Oberdan-ku, ki je bil, kakor znano, občen radi napada na ranjakega cesarja Frana Jo-sipa. »Secolo« poroča, da se udeležil slavnosti morda tudi Clemenceau, vse-kakor pa delegacija francoskih oficir-jev in uradna francoska delegacija ka-kor tudi oddelek angleškega letalskega zbora.

Z Goriškega.

6. februarja.

Rihemberk = Brie. Po dol-gem trpljenju povrnoje se vendar našli izmučeni begunci iz Steinklamma. Sprva smo izposlovali posameznikom povra-tek, sedaj po dolgem upiranju in uba-danju pa skupno še ostalim. Našim gg. poslancem, begunskemu odboru in dru-gim prijateljem ide za to hvale, ker so se resno zato trudili. Pridejo pač na prazno in aprovizacija čim dalje bolj odpoveduje. A godilo se jim je i v tu-jini najhujše, da so jedva ostali deloma živi. Upajo, da ne bodo slabše doma. Ko bi jim bil povratek dovoljen pred letom, imeli bi sedaj vsaj nekaj živl ter polje in hiše bolj obvarovane. Čim dalje pa čakajo, tem bolj bodo vse uni-čeno in tem težji bodo začetek novega življenja. Pozivljamo postavljene čin-telje, da se pobrinejo za vračajoče se revne begunce! Po skoro dvehletnem pretrganem šolskem pouku smo dobili vendar zopet učitelja g. Pavletiča, ki je z vneto začetel poučevati mladino. Otvori se tudi drugi razred in potem še nadaljna dva, ko se urede razmere in pripravi oprava, ki je vsa uničena in razdejana. Ljudstvo je samo previ-delo bridko resnico, kaj se pravi, če je dandanes mladina brez pouka!

Za deklaracijo je ljudstvo na Vipavskem posebno navdušeno in zato je hotelo podpisati i žensstvo. Gdini Alojzija Likar in Marija Zerial z Brij sta se v obširni občini od hiše do hiše potrudili. Naše žene in dekleta pa so upajoč v boljšo bodočnost z živahnim avdušenjem podpisovale. Vseh podp-ov je 517. Čast in priznanje zavedno-sti našega ženstva!

Zima na Vipavskem je ugod-na in vreme razmeroma topla. »S pre-novljenjem poškodovanih krajev na prizadete oblasti le naprej odlašaj. Kedar vendar opraste naše čete in si-rove vojaške službe, da pridejo domov na delo!

Z bojne črte v Italiji slišimo na Vipavskem še vedno germenje to-pov, ki opozarjajo, da vojna furija hoče še nadalje havati in uničevati.

Opustoševanje se nada-ljuje. Nič ne pomagajo pritožbe na merodajnih mestih, zaman so prošnje ljudstva, da bi tendar še nehala razde-vanje in opustoševanje dežele sedaj, ko se pošiljajo begunci domov in ko se govori o obnovi dežele. Na eni strani besede o obnovi dežele, na drugi pa razdevanje in pustošenje imetja tako hudo zadetega prebivalstva. Poročajo: Visoki krogi še od daleč ne mislijo na varstvo in zaščito naše dežele. Pase se po vinogradih in njivah še nadalje, sploh se pustošenje še čedalje bolj mno-ži. Obliublja se pomoč, ali od nikoder je ni. Za varstvo imetja ni potrebnih organov. Ako ga ne bo, bo ves trud onih, ki sedaj delajo domo naporno, za-man. Pa tudi ako ne dobimo našincev iz vojaške službe, naši domovi ne bodo nikdar popravljeni in naša polja nik-dar obdelana.

Naši begunci.

Zanimiva so števila beguncev po narodnosti, po bivališču v taboriščih ali zunaj njih itd. po statistiki s dne 1. decembra 1917.

Vseh beguncev v državni oaskbi (taborišča in begunska podpora) je 444.795, ki se dele po narodnosti: Nemcev 7850, Poljakov 35.367, Ukrajinc-ov 73.281, Romunov 1671, Italijanov 108.140, Slovencev 58.825, Hrvatov 11.153, Židov 143.160, ciganov 10, ran-nih 6338. — Zanimivo je, kdo so tisti »razni«, ki jih je raztrošenih le na Primorskem 3655. Čudno, da pri tolik-tem številu niso mogli dognati — na-rodnosti.

Na Dunaju je vseh beguncev 45.876, in sicer: Nemcev 818, Poljakov 1406, Ukrajincev 1224, Romunov 93, Italijanov 2589, Slovencev 280, Hrvatov 64, Židov 89.376, raz-nih 18.

V taboriščih je: v Brucku 4739 Slovencev, v Steinklammu 1120 Slovencev, 3334 Hrvatov, v Oberholla-brunnu 80 Slovencev, 92 Hrvatov, v Wagni poleg 12.391 Italijanov 862 Slo-vencev.

Na Kranjskem je beguncev raztresenih po celi deželi 27.271 Slo-vencev in 2344 Italijanov. — Na Šta-jerskem raztresenih 7184 Slovencev in 6985 Italijanov. — Solnograško 2767 Italijanov. — Gornje Av-strijsko 3329 Italijanov in 194 Slo-vencev. — Nižje Avstrijsko 8984 Slovencev, 3306 Hrvatov, 2514 Italia-janov (91 Nemcev, 1058 Poljakov, 3529 Ukrajincev, 8 Romunov in 62 Židov. — Na Koroškem: 1616 Slovencev, 217 Italijanov. — Na Češkem: 1427 Slo-vencev, 1111 Hrvatov, 15.907 Italijanov. — Na Moravskem 688 Slovencev, 1692 Hrvatov, 15.110 Italijanov. — Ta-borišče v Nem. Brodu je — prazno.

Slovenec je v taboriščih le 6751, raztrošenih 52.074. Hrvatov pa v tabo-riščih 3426, raztrošenih pa 7729. — Ži-dov je v taboriščih le 966, raztrošenih po najboljših krajih pa 142.194.

Od 1. decembra dalje se je vrnilo že mnogo naših beguncev domov. Od vseh strani silijo proti domu, čeprav ponekod stanujejo po hišah in hlevih brez vrat in oken, po napol podrtih ba-rakah. Silijo do sov celo v skupino B in C: celo v Gorici je že okoli 1500 prebi-valcev.

V Dornberg, Prvačina, Rihenberg in še nekatere kraje bi se begunci morali vrniti do 1. aprila, dasi je v teh krajih večina hiš brez vrat, oken in podov. Marsikdo se je že vrnil in na hitro roko popravlja svoje domovanje. Človek bi mislil, da bodo tudi oblastni-je začele popravljati. Stavbena ekspo-zitura v Prvačini je tudi že marsikaj odredila. Ali kako se popravlja? — Zdaj trgažo, sekajo in požigajo še tisto malo vrat, oken, podov, ki so še ostali od prej. V vseh Brdih in poškodovanih toliko poslopij, kolikor v najmanjšem selu na tej strani bivše bojne črte. — Nekaj prebivalcev se je vrnilo domov a — kravico in posrečilo se jim je, oaskrbeti ji za silo nekaj piče čen zimo. Vojništvo je vse siloma odneslo. — V hiše, ki se pripravljajo za vračajoče se begunce, gonijo čez noč konje, da so prostori zopet za daljši čas neporabni. Kar nam pišejo iz vseh krajev, je na-

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš ljubljani brat, gospod

Makso Bergant

uradnik tovarne Böhlerwerke v Kapfenbergu pri Gradcu dne 3. t. m. v 30. letu svoje starosti nenadoma preminul.

Pogreb predragga rajnega se vrši 5. februarja ob 3 1/2 popoldne v Kapfenbergu.

ŠPITALIČ — KAPFENBERG, dne 4. febr. 1918.

Fran — železnični asistent brat, s. Dolores — rušidinka Pavla — učiteljica Cilka sestre 585

Potrni neizmerne bridkosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš srčno ljubljeni, nepozabni soprog, oče, brat, svak in stric, gospod

Pavel Kaučič

bivši trgovec v Begunjah na Gorenjskem, služeč pri tirolskih strelecih,

dne 13. novembra 1917 pri bojih blizu Asiaga zadet od sovražnih krogel padel junaške smrti za domovino.

Svete maše zadušnice se bodo brale v farnih cerkvah v Radovljici, Kropi in Trzinu.

Priporočamo ga v blag spomin in pobožno molitev.

KROPA, dne 7. svečana 1918. 583

Agata Kaučič, soproga. Hinko in Bonifacij Kaučič, brata, dr. J. Olip, svak.

Brez posebnega obvestila.

Moj iskrenoljubljeni soprog, naš dragi oče ozir. tast in stari oče, gospod

Ferdinand Neuwirth

zasebnik

je po dolgem, težkem trpljenju danes zjutraj preminul v 74. letu svoje starosti.

Zemski ostanki dragoga pokojnika se prepeljejo v petek, 8. februarja ob pol 10. uri popoldne iz hiše žalosti, Dalmatinova ulica št. 10, na južni kolodvor in se polože v nedeljo, 10. februarja v rodniško grobnico v Czakarturnu k večnemu počitku. 600

LJUBLJANA, 6. februarja 1918.

Ana Neuwirth, soproga. — Marta Stern, Kata pl. Gelst, hčere. — Sigmund Stern, Jenő pl. Gelst, zeta, Hilda Stern, Marijana Stern, Renée pl. Gelst, Erő pl. Gelst, vnuki.

Zaupno blago!

V pari prano in brezkalno posteljno perje in puh

priporoča trgovina s posteljnimi perjem in puhom

C. J. HAMANN

Ljubljana, Mestni trg št. 8

Ustanovljena 1868.

Ustanovljena 1866.

POZOR! Nereelna konkurenca priuša na try za nisko ceno napoj ali nič očistoeno blago. Tega perja se drje pogosto ostanki mose in mosenaga, ki sviduje tezo ter bistveno pripomore, da se razvijejo ličinke in molji.

Hrvatsko-slavonsko-dalmatinska

vzorna pivnica

Avrel Prevendar, Zagreb, Kaptol 2

priporoča svojo veliko zalogo

starih in novih vin ter žganja.

Pristna šljivovka, tropinovec in pelinkovec.

Cena umerna.

Postrežba sofinca

KOSTANJEVEGA LESA!

! naj ga ponudi takoj tvečki J. Pogrešnik, Ljubljana, Marije Terezije cesta 13.

Prodajalnik in učenbo sprejme knjižarna Schwentner.

Hiše se stanovanje s kram

za dijaka II. gim. razt. Naslov pove uprava »Slov. Naroda«.

Fino rasier-creme in rasierno mibo prodaja A. Sušnik, Ljubljana, Zaloška cesta. 570

Nekaj pohištva

za spalno sobo je na prodaj. Kje. pove uprava »Slov. Naroda«.

Neg — retuša.

Sprejemajo se plošče za retuširati. Naslov pove upravnštvo »Slovenskega Naroda«.

Prodajalnik in kontoristinjo

sprejme za takoj trgovina s semeni Sever & Urbančič, Ljubljana, Wolfsova ulica št. 12. 546

Učenka

se sprejme v trgovini L. Lenar, Mestni trg št. 7, brez hrane in stanovanja v hiši 571

VAJENEC

se sprejme takoj v mešano trgovino Janko Šester, Zalec, Savinjska dolina. 432

Lokal

na promejnem kraju v Ljubljani se oddaja majev termin. Naslov pove upr »Slov. Nar«.

Dve kontoristinji

za Ljubljano se sprejme v stalno službo s 1. aprilom. Naslov pove upr »Slov. Nar«.

hlapec in tekač

katere se poznata po Ljubljani. V. & A. UREH, Ljubljana, Selenburg. u. 4.

Krojači

dobro izurjeni, za izdelovanje uniform in civilnih oblik, se sprejmejo takoj proti plači. Vpraša se pri trvdki B. Bodenmüller, Stari trg 8. 558

Prodaja se dobro ohranjena

— kočija —

pri g. Štihu, pošta Dobropolje, Dolenjsko. 543

PRODAJA

se po zmernih cenah v večji množini ogilje, vornat vino in dobro milo za pranje v večjih kosih pri trvdki

A. Kužlan, Ljubljana, Karlovska cesta št. 18.

Kavni nadomestek L a

„AIDA“

pralni prašek

„ADRIA“

dišave ter vse drugo specerijsko in kolonijalno blago dobi se vedno pri Filipu Siboni, Ljubljana, Inčiči trg 1. 310

Velika vogelna hiša v Gradcu!

2 nadstropna hiša v bližini juž. kolodvora se prodaja ali zamenuje z eno hišo ali vilo v Ljubljani. Vpraša in fotografirani ogled hiše daje v obrtni šoli računski oddelek (pisarna) I. ad. soba št. 21 v Ljubljani. 528

Srbečica

hraste, izpuščaji, grinto in druge kožne nadloge odpravi hitro in sigurno Paratol, domače mazilo. Ne umaže, je brez vonja, zato uporabo tudi čez dan. Veliki lonček K 3.50, dvojnat K 6.— Dalje Paratol tresni prašek za varstvo občutljive kože. Skatljica K 2.50. Oboje se dobi proti vpslatvi zneska od lekarnarja

M. Klein Paratol tvornici v Budimpešti, VII-24. Rozsa utca 21.

G. in hr. dvorna igralka Adela Sandrock v Ljubljani!

Jutri v petek ob 4, pol 6, pol 7. in pol 9. uri bodo v

„KINO CENTRAL“

v dobolem gledališču

zanimive predstave. V glavi vlogi hude in

Nespravljiv

igra slavna c. kr. dvorna igralka

ABELA SANDROCK

V ostalih vlogah najslavnejši berlinski igralci in igralke: Johannes Müller, Toni Zimmerer, Tander, Grete Bierske.

Najprej dolo Jakobijeve režije.

Samo jutri v petek!

Prodaja se več pohištva.

Kje, pove uprava »Slov. Naroda«.

Večja množina velikih še skoraj novih z a b o j e v

se po primerni ceni prodaja. Vraša se v Ljubljani poštai predal 163. 575

Prodaja se črni

damski čevlji št. 37.

Ceno in naslov pove upravnštvo »Slovenskega Naroda«.

Sprejemam takoj dobro izurjeno kontoristinjo.

Ponudbe Ljubljana, poštai predal št. 163. 576

Strežnica

se takoj sprejme. MAGDIE, Franca Jožefa cesta 16. 531

Na prodaj so

hiše in stavbišča v Ljubljani.

Pojasnila daje pisarna dr. Ivana Tavčar, Sodna ulica št. 4. 583

Dve dekli

za kmetijska in domača dela išče baron R. Maronci graščak v Odolinski pošti Materija istr. 4-0

Mirna stranka 3 osebo, išče

stanovanje za takoj ali pozneje v bližini glav. pošte, s kuhinjo, eno ali dvema sobama. Ponudbe pod „Slovenšt“ 554 na upravnštvo »Slovenskega Naroda«.

Ležerji stabilni motor 6 PH

popolnoma v dobrem stanju izdelek Langen & Wolf, prodaja Berančjak Zadržna Dolenjsko. 540

Poštena ženska

vajena dela v hiši, na vrtu in polju, dobi službo v bližini hiš v bližini Kamnika in Ljubljane. Naslov pove uprava »Slov. Naroda«.

Rdeči križ

v Ljubljani potrebuje takoj 3-4 pisarniške prostora. Ponudbe s navedbo najemščine na „Rdeči križ“ v Ljubljani, Strossmayerjeva ul. 1. 579

Plačilna natakarcica

se takoj sprejme, ali po dogovoru do 20 t. m. Prednost imajo take, ki so večje kavarniške obrti. Pismene ponudbe na upravnštvo »Slovenskega Naroda« do 12. t. m. pod št. 592.

REFORM kino

v Zalcu.

Vsako nedeljo in praznik tako kakor tudi v torek in četrtek prevajal program.

K obitni udeležbi vabi

odbor. 588

Pozor!

Christofor učni zavod se sedaj nahaja na Miklošičevi c. št. 8. Šolski ravnatelj Josip Christof, pa stanuje v lastni hiši, Domobranska c. 7. Govorilne ure vsaki dan od 2 — 3. popoldne, ob delavnikih na zavodu, ob nedeljah in praznikih v ravnateljevem stanovanju. 594

Prodaja se

6 zidanih poslopij

z opako kritih ob okrajni cesti ležečih, pol ure od kolodvora večjega trga in 1/4 ure od premoškega oddaljenih z vrtom in sadonosnikom na Spod. Staj. Poslopja so porabna za trgovino, pekarnjo, gostilno in mesarjo. Plačilni pogoji ugodni. Ponudbe na upravnštvo „Slov. Nar.“ pod št. „488“.

488

mineralnih vod, vina, konjaka in šampanjca 3/4 do 1/2 litrske 541

kupi na vagono

od 10.000 kosov naprej A. Kohn, Praga Martin, Rokycan ul. 15. Nakupovalci se ščejo.

Vabilo

k 37. rednemu občnemu zboru

Savinjske posojil. v Zalcu,

ki se vrši

v soboto, dne 16. svečana 1918 ob 2. uri popoldne v posojilniški pisarni.

DNEVNI RED:

1. Potrjenje letnega računa.

2. Razdelitev čistega dobička.

3. Volitev načelnstva in nadzorstva.

4. Slučajnosti.

Če bi ne bil sklepčen ta občni zbor se skliče za 1 uro drugi občni zbor z istim dnevnim redom, ki je sklepčen pri vsakem številu udeležencev.

Načelnstvo.

350

Zamaške.

Stare nezlomljene, ne umetno delane K 20— kg
Nove K 40— kg

prevzamem tudi po povzetju.

Pavel Birnbau, Dunaj II, Darwinggasse 39. pri sev. žel.

Posojilnica v Mariboru

(Narodni dom)

naznanja, da uraduje vsak dolavnik od 1/2 9. do 12. ure dopolno.

Ravnateljstvo.

565

Srbečica, hraste, izpuščaji

izginejo kar najhitreje po uporabi „Dr. Fiescha originalnega rujavega mazila“. Brez duha in ne omaže. Mali lonček K 2-30, veliki K 4—, družinska porcija K 11—.

Dr. E. Fieschs Kronen-Apotheke (Győr), Raab Ogrsko.

Vsaka dama naj čita

mojo velezanimivo navodilo o modernem negovanju grudij.

Iskušen svet pri vpadlosti in pomanjkanju bujnosti. — Pišite zaupno na

Ido Krause, Požun, Pressburg Ogrsko

Schanzstrasse 2. odd. 41.

Čaj „Rubikan“ Čaj

postavne varovan

1 paket = 100 kartonov št. 1 K 40—
1 „ = 100 „ 2 80—
1 „ = 100 „ 3 160—

Razpošiljanje proti vpslatvi zneska ali po povzetju. Trgovcem na debelo popust. Zastopniki se iščejo

Lang & Komp., prodaja čaja „Rubikan“

OSJEK, Slavonija. Telegrami: Langeomp. 3988

Ivan Hočvar

Marija Hočvar raj. Hočvar

240

poročena.

Velike Lašče, 7. januarja 1918.

Naročite poljudni tednik

„Domovina“.

Prinaša pregled o vseh dogodkih minulega tedna, razven tega zanimive in važne gospodarske, politične ter poučne članke.

Posamezne številke po vseh trafikah a 24 vin.

Naročnina za celo leto 12 K na

upravnštvo „Domovine v Ljubljani“

Sodna ulica št. 6. 597

Ponos hišne gospodinjice.

Najboljše nadomestilo za

Veselo likalke.

perilni škrob

„DANIA“

Varuje perilo, učinkuje samostojno se v vodi popolnoma raztopi.

o c. kr. dež. kem. preskuševalnici in Sploš. avstr. lekarn. društvu preiskano.

Za perilo zajamčeno popolnoma nekvarno.

Besede in slike postavno vavarovane.

Lastnost: „DANIA“ vsebuje v sebi vsa svojstva originalnega škroba, kakor pšeničnega, riževega, ječmenovega, krompirjevega in surovega in se je zamore uporabiti za vsake industrije in domače namene. Z „DANIA“ obdelano perilo, blago in drugi predmeti se ne pokvarijo, ker je „DANIA“ popolnoma neškodljivo.

Nepogreljivo za vsako gospodinjstvo, bolnišnice, samostane, pralnice, industrijske obrate itd. Dobi se je v vseh lekarnah, drogerijah, specializ. trgovinah, parfumerijah in specialnih trgovinah. Dobi se v originalnih zavojih z natančnim navodilom po 80 vin. in K 1-50.

Za posamezna mesta in kraje na Kranjskem se odda solventnim trgovcem samoprodaja, da se izloči verižna barantija. Preprodajalci dobe učinkovito reklamo in visok popust.

Tozadevna vprašanja je nasloviti na:

„DANIA“, centrala:

Dunaj, II. Praterstrasse 50.

Telefon 40.273.